

KÄYTÄNNÖN OHJEITA UUELLE SOPIMUSYRITTÄJÄLLE

Suomen Hiusyrittäjät ry antaa seuraavassa aloittavalle sopimusyrittäjälle eli tuolinvuokralaiselle joitakin kullannarvoisia ohjeita. Ohjeet on laatinut varatuomari Jouni Korhonen ja päivittänyt 2017 Marja Liimatainen.

Toiminimi

Hankitaan kaupparekisteristä täyttämällä lomake eli ns. aloittamisilmoitus. Mene siis paikalliseen maistraattiin tai internetissä patentti- ja rekisterihallituksen sivuille. Samalla lomakkeella ilmoitetaan myös verottajan tarvitsemat alkutiedot yrityksestä. Saat lisätietoja lomakkeista ja niiden täyttämisestä maistraatista tai osoitteesta www.prh.fi.

Verotus

Toiminimi tarkoittaa, että Sinulla on erillinen tili ja kirjanpito ns. yritystoiminnasta eli toiminnastasi vuokralaisena. Sinua verotetaan ns. ammatinharjoittajana, eli periaatteessa yksityishenkilönä, joka elättää itse itsensä. Veroprosentit ovat samat kuin palkansaajalla.

Suurin ero palkansaajaan on siinä, ettei verotettavaa tuloa näe suoraan palkkakuitista. Ammatinharjoittajan verotettava tulo muodostuu, kun saaduista tuloista vähennetään ammattiin liittyvät menot, kuten tuolinvuokra, aineet ja tarvikkeet, koulutuskulut, messumatkat, liiton jäsenmaksut, ammattilehdet ja -kirjallisuus jne. Käytännössä verotettavan tulon laskee Sinulle kirjanpitäjä.

Verotus hoituu ns. ennakoveroina, eli paikallinen vero toimisto lähettää Sinulle alussa arvioitujen ja myöhemmin toteutuneiden tulojen perusteella ennakoverolaput. Verolaput ovat pankkisiirtoja, joilla maksat ennakoveroa yleensä kerran kuukaudessa. Ennakoissa kannattaa pyrkiä mahdollisimman tarkkaan ennakoimaan lopullinen verotus. Kirjanpitäjä voi pyynnöstä laskea oikean ennakon ja ennakoita voidaan tarvittaessa muuttaa kesken verokauden sopimalla niistä vero toimiston kanssa. Lisäennakot maksetaan oma-aloitteisesti, eikä vero toimistoon tarvitse ottaa yhteyttä.

Arvonlisäverotus

Jos kalenterivuodessa liikevaihto on 10 000 euroa tai suurempi, koko toiminnasta on maksettava arvonlisävero (alv) 24 %. Liikevaihdolla tarkoitetaan kaikkea kassan kautta kulkevaa arvonlisäverotonta rahaa.

Arvonlisäverovelvolliseksi rekisteröidytään joko aloittamisilmoituksella tai siinä vaiheessa, kun vuotuinen liikevaihto ylittää 10 000 euron rajan. Jos toiminta on ympärivuotista, kyseinen raja ylittyy keskimääräisellä 833 euron liikevaihdolla kuukaudessa. Käytännössä kukaan hiusalalla itsensä elättävä ei voi jäädä tämän rajan alapuolelle, eli kaikkien pitää maksaa arvonlisävero.

Arvonlisävero lasketaan siten, että kuukauden myynneistä vähennetään sellaiset kuukauden ostot, joihin sisältyy arvonlisävero. Tärkeimpiä ovat tuolinvuokra, johon liikkeen omistaja laskuttaessaan lisää arvonlisäveron. Vuokralainen voi puolestaan vähentää tämän veron omista maksettavista arvonlisäveroistaan. Samalla periaatteella vähennetään mm. aine- ja työvälineostoksiin, koulutuksiin ja messumatkoihin liittyvät arvonlisäverot, jotka on merkitty laskuun tai kuittiin. Arvonlisäveron summan laskee yleensä kirjanpitäjä ja ilmoittaa maksettavan summan yrittäjälle.

Vakuutukset

Kaikkein tärkein vakuutus yrittäjälle on YEL- eli yrittäjän eläkevakuutus. Se on laissa määrätty pakolliseksi, mutta vakuutuksen suuruus on jätetty avoimeksi. Ota yhteyttä valitsemaasi eläkeyhtiöön ja sovi YEL-vakuutuksesta. Ensimmäistä kertaa aloittava yrittäjä saa neljänä ensimmäisenä vuonna 22 %:n alennuksen vakuutusmaksuihin, mikä on huomattava etu. Vakuutus

on otettava kuuden kuukauden kuluessa oman yritystoiminnan aloittamisesta. Eläkevakuutus maksaa 24,1 - 25,60 % valitusta vuotuisesta tuloista ja lopullinen eläke lasketaan erikseen jokaiselta työvuodelta. Eläketason korottaminen viimeisinä työvuosina ei siten enää juurikaan nosta eläkettä. Joten huonoa eläketasoa alkuvuosina maksaneen on vaikea korjata tilannetta enää myöhemmin, koska näiden vuosien eläke on jo tienattu ja maksettu "varastoon".

Toisin kuin yleensä luullaan, yrittäjäeläkkeistä hieman yli puolet maksetaan muunlaisina kuin vanhuuseläkkeinä, kuten sairaus-, osa-aika- tai perhe-eläkkeinä. Nuorikin ihminen voi joutua turvautumaan eläkkeeseen väliaikaisesti tai pysyvästi esim. ammattitautin tai tapaturmaisen vammautumisen iskiessä. Tällaisia etuja ei voi saada yksityisillä eläkevakuutuksilla, jotka ovat toki myös eräänlainen säästämismuoto. Eläkkeiden lisäksi myös tapaturmavakuutuksen korvaukset sekä KELAn sairaspäivärahat ja äitiyspäivärahat on sidottu YEL-työtuloon.

Yleinen virhe on ottaa liian pieni YEL-vakuutus maksujen säästämiseksi. Yel-vakuutuksen alaraja on 7 645,25€, mutta työttömyysturvaan oikeuttava raja on 12 564,00 €. Joten yrittäjän kannattaa valita vähintäänkin tuo summa turvatakseen itselle työttömyysturvan ja äitiyspäivärahat. Kannattaa muistaa, että valittu tulo tuottaa aikanaan eläkettä - mikä voi olla myös tapaturmaisesti vammautuneen nuoren kampaajan loppuajan eläke. Tuolla 12 564,00€ summalla kertyy 68 vuotiaana eläkkeelle jäävälle henkilölle eläkettä 675,85€/kk. Parempaa turvaa haluava voi ottaa esimerkiksi 17 000 euron vuosityötulon (tuottaa noin 914,47€/kk) tai 27 000 euron työtulon (kuukausieläkkeeksi noin 1452,39€).

Muista vakuutuksista tärkein on yrittäjän tapaturmavakuutus, joka kattaa paitsi tapaturmat myös hiusalalla yleiset ammattitaudit, kuten työperäisen astman ja allergian. Tapaturmavakuutus on yrittäjälle vapaaehtoinen, muttei kovin kallis. Muista vakuutuksista tärkeimmät ovat keskeytys- ja vastuuvakuutukset. Ennen niiden ottamista kannattaa varmistaa, mitä omassa vuokrasopimuksessa sanotaan vuokranmaksusta keskeytysajalta sekä muille aiheutuneista vahingoista.

Pankki

Vaikka verotus on samansuuruinen kuin yksityishenkilöllä, oman toiminimen rahat on pidettävä erillään yrittäjän henkilökohtaisista rahoista. Ammatinharjoittaja tarvitsee oman pankkitilin eli ns. yritystilin, joka ei voi olla sama tili kuin omaan elämiseen tarkoitettu tavallinen pankkitili. Tämä tili pitää käydä pankissa avaamassa. Kannattaa toimia siten, että kuukausittain tai pari kertaa kuussa nostetaan yritystililtä määrätty summa omalle tilille, jolta maksetaan oman talouden asiat (ruoka, vaatteet, asunto jne.) Yritystililtä maksetaan vain yritykseen liittyviä kustannuksia, kuten tuolinvuokraa, koulutuksia, lehtiä, jäsenmaksuja, ammattilehtiä jne.

Kirjanpito

Ammatinharjoittajan on pidettävä tiliä tuloistaan ja menoistaan sekä tehtävä vuoden päätyttyä tilinpäätös ja veroilmoitus. Yleensä näitä ei tehdä itse vaan valitaan sopiva kirjanpitoimisto. Kirjanpitäjä on luottohenkilö, joka kannattaa valita huolella esim. tuttujen kokemuksia kuunnellen. Kovin hyvä tapa ei ole käyttää samaa kirjanpitäjää kuin vuokranantaja, koska kirjanpitäjä voi joutua hankalaan välikäteen oman salassapitovelvollisuutensa suhteen. Saman kirjanpitäjän käyttäminen on kuitenkin mahdollista, jos vuokralainen niin haluaa.

Hyvä kirjanpitäjä osaa pyydettäessä antaa vinkkejä mm. verotukseen ja muuhun yrityksen suunnitteluun. Tässäkin asiassa laadusta kannattaa maksaa, usein osaava kirjanpitäjä säästää paljon turhilta kuluilta ja turhilta yllätyksiltä. Kirjanpidon maksut riippuvat mm. tositteiden määrästä ja yrittäjän omista esivalmisteluista, tapaamistiheydestä ja neuvonnan määrästä. Halvimmillaan kirjanpito ei sisällä mitään neuvontaa, pelkästään tositteiden kirjaamisen, tilinpäätöksen ja veroilmoituksen. Siinä tapauksessa yrittäjän pitää itse ymmärtää tai ottaa selvää varsinkin paljon yrityksen taloudenpidosta.

Jos haluat itse ruveta tekemään tilejä, käy ensi verotoimistossa ja ota oppaat ammatinharjoittajan verotuksesta ja tilinpäätöksestä sekä arvonlisäverotuksen tilittämisestä. Jos vielä sen jälkeen haluat tehdä itse kirjanpitosi, suosittelimme hyvän kirjanpito-ohjelman sekä kirjakaupasta saatavan käsikirjan hankkimista, kustannukset muutama sata euroa. Niillä pääset alkuun, ja verottaja neuvoo nykyään suhteellisen auliisti. Kysyttävää tulee nimittäin riittämään.

Sairastuminen

KELA maksaa yrittäjälle sairaspäivärahaa sitten, kun sairaus on kestänyt sairastumispäivän + kolme arkipäivää. Lääkärintodistus on välttämätön. Sairaspäiväraha määräytyy YEL työtulon perusteella, eli jälleen kerran liian alhainen YEL-maksu kostautuu sairauspäivärahassa. Yrittäjän sairaspäivärahaa haetaan suoraan KELAn paikallistoimistosta.

Ns. keskeytysvakuutusten ehdot vaihtelevat. Osa vakuutuksista korvaa esim. äkillisestä tapaturmasta aiheutuneen liikkeen sulkemisen, mutta omavastuuaika saattaa silti olla pitkän puoleinen. Varsinaisia sairauksia keskeytysvakuutukset eivät yleensä korvaa, ainakaan lyhytaikaisia sairauksia. Tarkista haluamasi vakuutuksen ehdot vakuutusyhtiöstäsi. Voit hyvin myös ottaa esim. YEL-vakuutuksen yhdestä yhtiöstä ja keskeytysvakuutuksen toisesta, jos saat sieltä paremmat ehdot. Tärkeää on myös tarkistaa omasta vuokrasopimuksesta, vaikuttaako sairastuminen vuokranmaksuun, joudutko hankkimaan sijaisen jne.

Työttömyysturva

Yrittäjäkin voi nykyään liittyä erityiseen yrittäjän työttömyyskassaan ja vakuuttaa itsensä työttömyyden varalta. Ehdot ovat tiukemmat kuin palkansaajilla: yrittäjänä tulee toimia ja samalla kuulua kassaan vähintään 15 kuukautta (48 kuukauden tarkastelujakson aikana), ennen kuin voi saada ansiosidonnaista päivärahaa. Ja jälleen kerran YEL-työtulon on oltava vähintään 12 564 €/kk. Yhdessä suhteessa yrittäjän työttömyysturva on työntekijöitä parempi: yrityksen lopettamisen syitä ei kysellä. Keskeytystilanteessa voi neljän kuukauden keskeytyksen jälkeen saada päivärahaa.

Yrittäjäpuolella ei työttömyysturva voi sisältyä liiton jäsenyyteen, kuten palkansaajaliitoissa tehdään. Suurin syy tähän on, että YEL-työtuloa käytetään myös yrittäjän työttömyysturvassa määrittelemään päivärahan suuruutta ja maksettavaa jäsenmaksua. Koska YEL-työtulo vaihtelee, jokaisen yrittäjän tulee itse tehdä päätös siitä, liittyykö hän työttömyyskassan jäseneksi vai ei. Saat lisätietoja työttömyysturvasta yrittäjien omasta eli Suomen Yrittäjien Työttömyyskassasta puh. (09) 622 4830 tai www.syt.fi.

Tuolinvuokra- eli sopimusyrittäjämalli ja Yleiset sopimusehdot 2017 (YSE 2017)

Tuolinvuokralaiselle sekä myös vuokranantajalle erittäin tärkeä liiton palvelumuoto on Hiusalan sopimusyrittäjien yleiset sopimusehdot 2017. Yleiset sopimusehdot on otettu hiusalalla käyttöön maaliskuussa 2000 ja päivitetty viimeksi vuonna 2017. Ne ovat varsin kattavasti käytössä ainakin isommassa liikkeessä. Yleisissä sopimusehdoissa määritellään, mikä on hyvä tapa ja sopimuskäytäntö solmittaessa tuolinvuokra- ja vastaavia sopimuksia hiusalalla. Sopimusehtojen liitteenä on sopimusmalli, jota voidaan haluttaessa käyttää sellaisenaan vuokrasopimusta tehtäessä. Erimielisyydet pyritään ratkaisemaan osapuolten välisillä neuvotteluilla. Mikäli keskinäiset neuvottelut eivät johda tulokseen, riidat ratkaistaan yleisessä tuomioistuimessa. Yleiset sopimusehdot 2017 -kirjanen sekä sopimuslomakkeet ovat liiton yritysjäsenille ilmaisia, muille niitä myydään 100 euron kappalehintaan.

Liiton palvelut

Jos kaikki edellä oleva tuntui monimutkaiselta, suosittelimme lämpimästi liittymistä Suomen Hiusyrittäjien jäseneksi. Ajamme koko hiusalan etuja viranomaisiin, valtiovaltaan sekä suureen yleisöön päin. Tarjoamme jäsenillemme suoraa neuvontaa ja opastusta kaikkeen edellä oleviin, sekä moniin muihin yrittämiseen ja hiusalaan liittyviin ongelmiin.

Kokenut ja palvelualtis henkilökuntamme palvelee Sinua arkisin kello 9 - 16 liiton toimistossa Vallilassa, Mäkelänkatu 54 A, 00510 Helsinki. Liiton puhelin on (09) 7745 160 ja sähköposti toimisto@hiusyrittajat.fi. Uuden henkilöjäsenen jäsenmaksu on vuonna 2018 liikevaihdosta riippumatta 220 euroa. Yritysjäsenten jäsenmaksut määräytyvät yrityksen henkilölukumäärän mukaan. Voit vähentää maksamasi jäsenmaksun kokonaan verotettavasta tulostasi, mikä pienentää verojasi.

**Tervetuloa mukaan oman alasi palvelemaan etujärjestöön!
Ota yhteyttä liiton toimistoon, niin lähetämme Sinulle lisää tietoa jäsenyydestä.
Hyvää onnea ja menestystä urallesi toivoen**